

בע"ה

נייר עמדה לקראת דיון בוועדה לצדק חלוקתי ביום שלישי ה-27/6/17 **בנושא: בחינת השוויון בנגישות למקוואות טהרה לנשים עם מוגבלויות**

נכתב ונערך על ידי:

צופית גולן, מובילת מאבק הנגישות למקוואות בעיר רחובות
קרן חדד טאוב, רכזת מרכז קולך למנהיגות נשים ומרכזת קבוצת אדות.

הנגשה היא הרבה יותר ממעלון!

המצב כיום.

לפני הכל, יש לפתוח בשאלה מהי הנגשה של מקווה?
האם היא כוללת רק פתרונות לטובלות עם מגבלה פיזית המחייבת שימוש בכסא גלגלים?
ישנן גם טובלות כבודות ראייה, עם לקויות שמיעה, עם מגבלה פיזית אשר מצריכה שימוש בקביים או רק מעקה וכן נשים עם נכויות סמויות.
האם הנגשה גם אמורה להתייחס לצד הנפשי/רגשי הקשור קשר ישיר עם הטבילה?

יש כיום יותר ויותר מבנים שהם מונגשים בהנגשה בסיסית הנדרשת לכל מבנה חדש הנבנה בישראל, אבל העובדה שמקווה מופיע ברשימה כמקווה מונגש, זה לא בהכרח אומר שהוא אכן נגיש לכלל סוגי הטובלות על מגבלויותיהן השונות.

הנגשת מקוואות עבור טובלות הנעזרות בכסא גלגלים.

בישראל כיום ישנם מעט מידי מקוואות מונגשים שבהם יש הנגשה לנשים טובלות המסתייעות בכיסא גלגלים, הנגשה כזו משמעה מנוף אשר מוריד את הטובלת אל בור הטבילה.
כאשר טובלת עם מגבלה פיזית המחייבת שימוש בכסא גלגלים מגיעה למקווה, לאחר שבדקה באינטרנט שהוא מופיע כנגיש (רשימת המקוואות הנגישים של אתר משרד הדתות אינה מעודכנת כלל והיא מחייבת חיפוש מורחב יותר ברשת) היא עלולה להיתקל בדרך במגוון מכשולים בדרכה לטבילה (מבוסס על ניסיון מצטבר):

- לא קיימת כלל חניה לנכים בסמוך למקווה.
- קיימת חניה מסומנת לנכים, אך לא ניתן להגיע ממנה עצמאית למקווה עקב שיפוע תלול מדי, העדר מעקה או חיבור משובש בין המדרכה למבנה או לכביש (מחייב סיוע...).
- הכניסה למקווה אינה רחבה דיה.
- יש דלת רחבה אך לא השאירו מפתח.
- האינטרקום בדלת הרחבה שנבנתה במיוחד אינו עובד.
- לא קיים מנוף.
- המנוף אינו תקין.
- המנוף תקין אך הבלנית אינה יודעת/מוסמכת להפעילו.

- נדרשות שתי בלניות להפעיל את המנוף.
- תנוחת הישיבה על המנוף אינה מכבדת את הטובלת (יש סוגים שונים של מנופים).

הנגשת מקוואות עבור טובלות בעלות מגבלות אחרות.

לגבי טובלות בעלות מגבלות אחרת (מגבלה פיזית המחייבת קביים, שמיעה, ראייה) - תקנות ההנגשה כלל אינן כוללות התייחסות למגבלות אלה.

תקנות ההנגשה חסרות. היינו מצפים שכאשר מסמנים מקווה כנגיש הוא צריך לתת פתרון לכל סוגי המגבלות, לדוגמא:

- רצפה ללא אמצעים מונעי החלקה ומעקה לנשים המגיעות עם קביים.
- מתן אפשרות לירידה עם הקביים לבור הטבילה.
- מנורות סימון בחדר ההכנה לטובלת עם מגבלת שמיעה ודיבור ומקום ההמתנה של הבלנית.
- פס מוליך מהכניסה למקווה ועד לבור הטבילה לנשים עם מגבלת ראייה.

קשיים נוספים איתם מתמודדת טובלת בעלת מוגבלות.

מטרת הקפדה על דיני טהרת המשפחה היא לרומם את הזוגיות ול"קדש" את החיבור הזוגי, הפיזי עם הנפשי. ההגעה לטבילה מקווה בשעות הערב מצריכה היערכות משפחתית ואישית רבה וזאת תוך הפקדה על דיסקרטיות.

כאשר אישה עם מגבלה, אשר גם כך סובלת מחיים עם מגבלה שמפריעה לא אחת הן לאורח החיים האישי וודאי לזוגי, בוחרת כן להקפיד על טבילה במקווה מתוך הרצון לקיים חיים זוגיים מתוך תחושה מרוממת של קודש, אין היא מצפה לכל המכשלות שבדרך. תארו לכם את מפח הנפש של טובלת עם מגבלה אשר עשתה את המאמץ האישי ומגיעה למקווה כזה ומגלה שאינה יכולה להיכנס ולטבול כי הבלנית אינה יודעת להפעיל את המנוף. לחילופין, תראו לעצמכם את המבוכה שהיא נזקקת לסיוע של בן זוגה או אחד ההורים או בכדי להגיע עד למקווה כי החניה לא נגישה. במקרים קיצונים אך לא נדירים הטובלת נדרשת לנסוע "לעיר הסמוכה" במרחק של כשעה נסיעה כי אין מקווה נגיש באזור. פעם רבות המקווה הנגיש אפילו לא יופיע ברשימת המקוואות הנגשים של המשרד לשירותי דת (דוגמא לכך הוא המקווה ביישוב אליאב במועצה אזורית לכיש, האמור לשרת את יישובי לכיש, הר חברון וקריית גת, מאחר והוא המקווה הנגיש היחיד באזור והוא אינו מופיע ברשימת המקוואות הנגשים כלל).

ההנגשה כוללת גם את השירות אותו מקבלת הטובלת בבואה להשתמש בשירותי המקווה. לעיתים קרובות, לגישה ולשירות הניתן על ידי הבלנית, יש חשיבות רבה יותר מכל אמצעי ההנגשה הנמצאים במקום. טובלת מן השורה, וקל וחומר טובלת עם מגבלה, מאד רגישות לפרטיות ולמרחב האישי שלהן, וכאשר פרטיות זו מופרת באמתלה של הנגשה ו"סיוע" ההשפעה הנפשית של הפרה זו קשה שבעתיים.

צעדים מעשיים.

אשר על כן, אנחנו מבקשות שהוועדה תקרא לכך ש:

1. כלל הבלניות יעברו אחת לשנה הכשרה בנושא שירות לנשים עם מוגבלויות גלויות וסמויות כאחד.
2. בכל מקווה מונגש כל העובדות ידעו לתפעל את הציוד ובכלל זה גם עובדות זמניות/מחליפות.
3. בכל מקווה מונגש יהיה פורטוקול תלוי על הקיר אשר מפרט-היכן נמצא המפתח לדלת הרחבה, איך מתפעלים את המנוף וכד'.
4. יהיה מקווה מונגש לנכות על כיסא גלגלים ברדיוס הגיוני.
5. הטובלת תהיה רשאית לטבול עם מלווה מטעמה וללא נוכחות הבלנית.
6. בעת ביצוע ההנגשה יעשה מאמץ לרכז את כל השירותים להם ייתכן ותיזדקק הטובלת (שירותים, מקלחת ובור טבילה) בחלל אחד.
7. בעת ביצוע ההנגשה יינתן מענה גם לנכויות נוספות ולא רק הקמת מנוף.
8. יותקנו "אמצעי הרמה" מעלונים המכבדים את הטובלות (כיסא בלבד) ואינם דורשים נוכחות של אדם זר נוסף בתוך המים.